

Obsah

Předmluva	9
1 Současné koncepce manželské terapie	11
1.1 Dynamická manželská terapie	13
1.1.1 Vědomá a nevědomá manželská smlouva	13
1.1.2 Přenos neuspokojených potřeb z dětství	14
1.1.3 Modely z primární rodiny	15
1.1.4 Kombinace typů osobnosti	19
1.1.5 Dynamika vývoje	21
1.2 Behaviorální a kognitivní manželská terapie	22
1.2.1 Vzájemné kladné chování	23
1.2.2 Nácvik dovedností	25
1.2.3 Manželská dohoda o změnách chování	26
1.2.4 Opravování nesprávných předpokladů	29
1.2.5 Změna a akceptace	30
1.3 Humanisticko-psychologická manželská terapie	32
1.3.1 Otevřená komunikace	32
1.3.2 Odreagování agresivních pocitů	32
1.3.3 Empatie, vřelost a opravdovost	33
1.3.4 Otevřené manželství	34
1.3.5 Emočně zaměřená párová terapie	35
1.3.6 Gottmanova párová terapie	37
1.4 Systémová pojetí v manželské terapii	39
1.4.1 Obecné systémové pojetí	40
1.4.2 Rodinná systémová pojetí	41
1.4.3 Systemická terapie	44
1.4.4 Narativní terapie	46
1.5 Racionálně edukativní manželská terapie	48
1.6 Hodnotové pojetí manželské terapie	51
1.6.1 Osobní zralost a kooperativní strategie	51
1.6.2 Víra a uplatnění zásad křesťanské morálky	52
1.7 Syntetické pojetí manželské terapie	54
1.7.1 Minulost a přítomnost	54
1.7.2 Jedinec a systém	55
1.7.3 Realita a ideály	55
1.7.4 Obecné a zvláštní	55

2	Nácvik komunikace	58
2.1	Výchozí postup při nácviku komunikace	59
2.2	Verbální chování jako faktor ovlivňovaný a ovlivňující	60
2.3	Sdělování	62
2.4	Příjem sdělení	63
2.5	Odstranění vzájemného obviňování	64
2.6	Pozitivní komunikace a zvládání agresivních pocitů	66
2.7	Akceptování rozdílů	70
2.8	Průběh nácviku komunikace	70
2.9	Nácvik řešení problémů	71
2.10	Technické pomůcky při nácviku	74
2.11	Návod k řešení problémů	78
2.12	Manželská taktika	80
2.13	Konstruktivní hádka	85
3	Základní typy problémů a jejich řešení	89
3.1	Osobnosti manželů	90
3.1.1	Normální rysy osobnosti	90
3.1.2	Abnormální rysy osobnosti	92
3.1.3	Podněty pro praxi	100
3.2	Manželský vztah	101
3.2.1	Volba partnera	102
3.2.2	Očekávání žen a mužů v manželství	105
3.2.3	Determinanty vztahu odvozené z primární rodiny	116
3.2.4	Profily vztahů	120
3.2.5	Láska	124
3.3	Vývoj vztahu v čase	135
3.3.1	Vývojová stadia	136
3.3.2	Druhé manželství	138
3.3.3	Nesezdané soužití	143
3.3.4	Vývojové krize	144
3.4	Vnitřní manželské situace	147
3.4.1	Rodinné hospodaření	148
3.4.2	Trávení volného času	149
3.4.3	Výchova dětí	151
3.4.4	Sexuální soužití	155
3.4.5	Domácí násilí	167
3.5	Vnější vlivy	169
3.5.1	Rodiče a příbuzní	169
3.5.2	Přátelé, známí, sousedé	173
3.5.3	Mimomanželský kontakt a mimomanželský vztah	174
3.5.4	Jiné	190
4	Organizace a taktika terapie	193
4.1	Práce s jedním z manželů	193
4.1.1	Důvody volby	193
4.1.2	Používané metody	194

4.2 Společná sezení s dvojicí	197
4.2.1 Nárys průběhu	197
4.2.2 Stadia společné terapie	200
4.2.3 Kombinace s individuálními sezeními	203
4.3 Skupinová manželská terapie	205
4.3.1 Formy práce s dvojicemi ve skupině	206
4.3.2 Speciální skupinové techniky	209
4.4 Chování a postoje terapeuta	211
4.4.1 Direktivní a nedirektivní přístup	211
4.4.2 Ostražitost a důvěra	213
4.4.3 Rozum a emoce	214
4.4.4 Úsilí a rezignace	215
4.5 Rozvodová terapie	217
4.5.1 Předrozvodové období	218
4.5.2 Rozvodové období	221
4.5.3 Porozvodové období	223
4.5.4 Závěrečné poznámky	226
5 Výzkum manželské terapie	229
5.1 Metody posuzování efektu manželské terapie	229
5.1.1 Dotazníky manželského přizpůsobení	230
5.1.2 Jiné dotazníky	231
5.1.3 Metody posuzování chování a interakce	233
5.2 Příklady výzkumu s kontrolní skupinou	236
5.2.1 Behaviorální terapie a kontrolní skupina čekatelů	236
5.2.2 Behaviorální a komunikační terapie	237
5.2.3 Skupinová behaviorální a interakční terapie	238
5.2.4 Mnichovská studie	238
5.2.5 Brněnská studie	240
5.2.6 Další výzkumy	241
5.2.7 Závěr	244
Doporučení k dalšímu studiu	245
Přílohy	247
1 Test manželského přizpůsobení (Locke-Wallace)	247
2 Test manželského přizpůsobení (Locke-Williamson)	250
3 Test dyadického přizpůsobení (Spanier)	255
4 Kroměřížský dotazník vlivu rodiny na manželskou spokojenost	259
Literatura	261
Jmenný rejstřík	274
Věcný rejstřík	277